

hävdad sig i hård konkurrens och under den gångna hösten och vintern fått ett allt större inflytande.

Den svenska bulletinen trycktes förra året i c:a 600 ex. och utkom 3 à 4 gånger i veckan. Den går till alla svensk-amerikanska tidningar i Staterna och Kanada, till svenska och svensk-amerikanska institutioner, bl. a. våra konsulat, samt till svenskar och svensk-amerikaner, som önska bästa möjliga kontakt med Sverige. Denna bulletin är givetvis främst avsedd för den svensk-amerikanska pressen, som har en totalupplaga på c:a 125,000 ex. Till denna utsändes sålunda dels artiklar, dels rikssvenska bygdenotiser, c:a 5 à 6 spalter av vardera. Materialet sättes på tidningen Nordstjernen i New York. Somliga artiklar illustreras genom byråns bildtjänst; i genomsnitt utsändes två matriser per vecka. Ofta infogas småartiklarna i serier, såsom »Svenskar i närbild», »Svensk syn på efterkrigsproblemen», »Vad svenskarna tycker och tror», »Svenska landskap» etc. Artiklarnas källor äro antingen från byråns Stockholmskontor eller klipp från rikssvenska tidningar, särskilt vid lokalnotiser, eller artiklar av New York-byråns medarbetare. Det måste sägas, att materialet utnyttjas omsorgsfullt, ehuru en allmän önskan om större fyllighet förekommit. Den ledande Svenska Amerikanaren Tribunen i Chicago med en upplaga på över 50,000 ex., som förr vanligen höll sig med egna källor, använder nu regelbundet byråns material, utan vilket den svensk-amerikanska pressen knappast skulle vara i stånd att under dessa tider skänka sina läsare en tydlig bild av Sverige i dag.

Byråns ekonomiska releas — Business News Letter — distribuerades i över 1,300 ex. med två n:r i månaden sedan i höstas. Adressatlistan upptager alla mer kända tidningar och tidskrifter med ekonomiska nyheter som specialitet, ämbetsmän i statliga institutioner, som å tjänstens vägnar intressera sig för den ekonomiska utvecklingen i Sverige, sekreterare i handelskamrar, bankmän, större företagare med svenska förbindelser. De personer, som våra handelsdelegater stått i kontakt med, erhålla den även.

Specialinformationerna, som ju betingas av nyhetstelegrammen från Stockholm, erbjudas de stora nyhetsbyråerna, främst A. P. och U. P., ofta per telefon. Nyheter om kyrkliga händelser lämnas till Religious News Service, om Greklandshjälpen till Greek War Relief Association, sjöfartsnyheter till A. P:s pressavdelning samt till större sjöfartsredaktioner, personnyheter till A. P. och U. P. samt till de största New York-tidningarnas »Obituary editors», vartill byrån även lämnar kompletterande upplysningar. Så ha

t. ex. Gerard de Geer, Hans Larsson, Gustaf Stridsberg, Gustaf Cassel, amiral Ehrensvärd fått fylliga eftermälen i New York Times och Herald Tribune.

De dagar, telegrammen innehålla mycket viktigt och värdefullt material, har en kort extrabulletin på en helsida utsänts.

En viktig verksamhet har varit att distribuera tryckt informationsmaterial, tidningar, tidskrifter och böcker, t. ex. Naboth Hedins »Sweden — The Dilemma of a Neutral», eller Toksvigs »How Neutral is Sweden?» eller »Sweden speaks», som utgavs 1939 i samband med världsutställningen, eller minister Boströms »Sweden Looks to the Postwar World», ett särtryck på 15,000 ex. av en artikel i American-Scandinavian Review. Förra året distribuerades nästan hela upplagan, 8,000 ex., av »Sweden — A War-time Survey», som utgavs under byråns medverkan. Boken fick överlag ett gott mottagande och utförliga recensioner. 17 av artiklarna i denna bok placerades genom byrån i olika amerikanska tidskrifter. Till svensk-amerikanska tidningar utsändes även rikssvenska tidningar, tidskrifter och böcker, som fås från Stockholm. Sju svensk-amerikanska colleges och seminarier och institutioner, som främja svensk-amerikanska förbindelser, vissa universitetslärare etc. erhålla också detta rikhaltiga material.

Tack vare intresse från rikssvensk sida har byråns bildtjänst genom rikhaltiga sändningar vunnit anseende under kriget. Före kriget var försäljningen av aktuellt material, »spot news pictures», en av byråns större inkomstkällor. Ännu 1944 kunde dylikt material icke erhållas. Utlåning utan ersättning har varit vanlig. Det biografiska bildarkivet har utökats. Bildutställningen »Sweden's Defense in Pictures», som började i New York 1943, har körts hela året 1944 staterna runt med stor framgång.

Till de förnämliga tidskrifterna »American-Swedish Monthly» och »American-Scandinavian Review» (kvartalstidskrift) lämna byråns medarbetare regelbundet bidrag.

En mycket viktig del av byråns arbete går ut på skapande och förmedling av kontakter, anordnande av intervjuer, t. ex. med medlemmar av svenska handelsdelegationer utav representanter för U. P., A. P. och Reuters, underlättande av arbetet för svenska korrespondenter i New York etc. Nyhetsbyrån är även specialkorrespondent till T. T., ehuru den tid som anslås till denna sidouppgift är starkt begränsad.

Detta är i korthet de allra viktigaste sidorna av byråns verksamhet. Att den behöver utöka sin personal med tanke på de

växande uppgifterna är uppenbart. Men det är också en ekonomisk fråga. Vi få hoppas, att svensk-amerikanska mecenater skola förstå vårt beträngda läge. Freden eller rättare sagt efterkrigstiden har icke minskat behovet av svensk information i USA, tvärtom gör den en ökning av Institutets arbete i USA dubbelt nödvändig. Sveriges ökade ekonomiska betydelse har bidragit till att den amerikanska opinionen bedömer vårt läge mera realistiskt. Undertonen av sympati och välvilja är mer konstant än motsatsen. Vi ha stora tidningar, som äro pålitliga Sverigeväänner, t. ex. New York Times, men vad som ur svensk synpunkt gör starkast intryck, är den vilja och förmåga att förstå våra problem, som kommer till synes i vad man skulle kunna kalla den rena landsortspressen. För Sveriges goodwill på längre sikt är det således under nuvarande läge i Europa av allra största vikt, att det svenska upplysningsarbetet, speciellt i byråns regi, kan utökas, intensifieras och ytterligare specialiseras.

KRING ETT SVENSKT INSTITUT OCH DESS UPPGIFTER

Av pol. mag. SVEN THORBORG, Djursholm

I.

EFTER ett knappt års arbete har en organisationskommitté under fackmäns ledning skapat en institution, Svenska Institutet för kulturellt utbyte med utlandet, som avser att vara det centrala samarbetsorganet för alla former av svensk upplysningsverksamhet i utlandet. Den 1 februari i år började den nya organisationen sin verksamhet.

Utan tvivel — de organisatoriska utgångspositionerna äro de bästa. Vi ha fått flertalet ledande kulturella och fackliga organisationer och spetsarna av vårt ekonomiska liv som stödjande medlemmar, d. v. s. de ha insett betydelsen av samgående även på detta synnerligen viktiga område. Och i organisationens råd sitta samlade en lång rad av kulturella förgrundsmän. Kanske skulle den kritiske vilja invända, att den imponerande samlingen är alltför särpräglad till sina delar för att kunna samlas till konkreta arbetsuppgifter under tillämpande av effektiva metoder. Man får emellertid icke förväxla de delegerades stödjande och rådgivande uppgift med själva institutets praktiska arbete.

Låt oss kritiskt granska organisationens förutsättningar och mål.

Av de förra kunna vi peka på några avgjort positiva: att fackkunskapen i utrikesledningen har en väsentlig del i institutets utformning, att ett lyckligt öde sparat vår kulturella och ekonomiska kapacitet till tider, då insatsen av dem kan väntas bli dubbelt effektiv samt sist men icke minst att vi nu åtnjuter en helt annan goodwill världen runt än efter förra kriget. Men det är ungefär också allt vi veta i positiv riktning.

Tyvärr veta vi också, att vi icke kunna räkna med någon återgång till förkrigsförhållanden, att vi icke få lätt att återerövra

vissa marknader, som glidit oss ur händerna under avspärrningsperioden, samt att vi föga veta om Europas kommande politiska och kulturella livsformer, om en kommande fredsorganisations stabilitet och vår egen roll i det nya Europa, som tager form under förfärlig vända.

Vad målen angår yttrade envoyén Boheman, vid institutets grundande, i en översikt över arbetet bl. a.: Efter den första efterkrigsperioden följer en andra, då vi måste kämpa om exportmarknaderna och för vilken vi redan nu måste förbereda oss. — — I fråga om intressena på lång sikt ingår detta institut som en betydande faktor. — — Men vår propaganda får ej taga några överdrivna former. Ordet propaganda bör man ej använda. Det har fått en dålig klang under kriget. — — —

Här har vi alltså i största korthet antytt, dels att huvudaccen-ten kommer att ligga på främjandet av vår export, den rent kommersiella och den kulturella, som ju delvis också har ekonomisk karaktär och liksom industriens även förutsätter en räntabilitetskalkyl. Dessutom — och det är väsentligt — tonvikten lägges på saklig upplysning och i n f o r m a t i o n, samt s a m a r b e t e med berörda makter; direktören för institutet, docent Gunnar Granberg, har också upprepade gånger i skrift betonat, att principen städse måste vara att tillmötesgå ett spontant intresse från utlandets sida för att genom samverkan mellan utländska önskemål och svensk beredvillighet åstadkomma ett fruktbarande samarbete.

Låt oss granska u t g å n g s l ä g e t. Arbetet för Sverige ute i världen har länge varit splittrat på en rad specialorganisationer.

Som ett resultat av erfarenheterna från förra kriget omorganiserades Utrikesdepartementets pressbyrå vid 20-talets början samt tillskapades institutioner såsom Svensk-amerikanska Nyhetsbyrån och senare Svensk-internationella pressbyrån samt Sverige-Amerika Stiftelsen. I mitten av 30-talet tillskapades i effektivitetens intresse det s. k. kulturrådet, ett 100-mannaråd med upplysningsnämnden som arbetsutskott; dess verkställande organ var U. D:s pressbyrå. Det var emellertid resultatet av en kompromiss och fyllde icke förväntningarna samt upphörde med sin verksamhet i början av året.

På det rent kulturella området ha våra utlandslektorer och stipendiater fyllt en betydande uppgift. Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet är moderorganisationen för det u t l a n d s - s v e n s k a arbetet, som numera med ökat statsunderstöd bedrivs av Utlandssvenskarnas Förening. Vi ha vidare Gustav

Adolfsföreningarna i Tyskland och dess stiftelser, vi ha den samarbetande men självständiga Augustanasynoden med konfessionsbetoning och vi ha Vasa-orden of USA; alla medverka de var på sitt sätt i upplysningsarbetet och kulturutbytet. I Göteborg ha vi ett iberio-amerikanskt institut, som vi hoppas kan utöka sin verksamhet väsentligt, i Rom ett Svenskt institut av tyvärr blott övervägande arkeologisk och konsthistorisk karaktär. Men fr. o. m. nu existerar alltså ett samarbetsorgan för all vår kulturella utländska upplysning.

På det kommersiella området har länge saknats en enhetlig hand, Svenska Exportföreningens specialuppgifter och några stora semimonopolföretags arbete till trots. Det är emellertid icke alldeles givet, att en centralt ledd propaganda här skulle vara enbart till gagn.

Nu invänder kanske någon, att vi måste bestämt skilja på å ena sidan upplysningsverksamheten om och för Sverige och dess produkter, å andra sidan det utlandssvenska arbetet i allmänhet. Jag vill emellertid göra en motfråga: hur är det i praktiken? Realiter ha dessa båda ting ofta gått hand i hand. Och vad mera är: utlandssvenskarna ha med glädje engagerat sig i det ökade arbetet för Sverige — sedan det äntligen gått upp för statsmakterna, att de kunde brukas därtill. Lika litet som vi hittills i praktiken skilt dessa ting åt, lika litet är det skäl att i fortsättningen göra det. Den allmänna tendensen runt om i världen är ju — kriget har accentuerat det — att varje stat alltmera betraktar sina utskickade eller utom riket levande landsmän som representanter, kulturellt, ekonomiskt och politiskt. Det skall erkännas, att konsekvenserna ofta varit en skärpning av nationella motsättningar. Men vi ha ingen orsak att vänta en ändring i dessa förhållanden nu efter kriget, och vi ha att inrätta oss därefter — om vi icke vilja ligga efter i konkurrensen.

Det är alltså att hoppas, att vårt nya institut i praktiken förmår samla all svensk utlandsverksamhet under en hatt. Det är inte för likriktningens egen skull, men väl för effektivitetens. Vi ha all anledning att hoppas — i brist på klara uttalanden härom — att eftersom Svenska Institutet tillkommit som ett av resultaten av den av envoyén Boheman på sin tid ledda amerikautredningen, med dess konstellation av kommersiella och utlandssvenska problem, så blir resultatet också ett effektiviserat samarbete mellan alla grenar av Svensk utlandsverksamhet och under institutets egid.

II.

Vi vilja så beröra arbetets yttre förutsättningar och önskvärda målsättningar.

Se vi till förhållandena världen runt, måste vi inse, att arbetets resultat beror på smidighet och anpassningsförmåga till olika institutionella förhållanden, m. a. o. en stark differentiering av metoder och medel. De radikala politiska förändringar i Europa, som kriget åstadkommit, måste också resultera i en tyngdpunkt-förskjutning i institutets verksamhet.

I pressen har diskuterats möjligheten att börja en goodwill-kampanj för och om vårt land i Sovjetunionen. Med kännedom om de speciella ryska publicitetsförhållandena kan man uppenbarligen icke så snart vänta sig en principiell rysk omsvängning till förmån för ett ex-neutralt land, när Rysslands allierade först nu uppnått väsentlig ändring i Unionens presspolitik. Lika uppenbart, som det är, att vi för vår handels skull måste effektivisera förbindelserna, lika tydligt är det, att vad formerna angår få vi i största utsträckning taga hänsyn till den ryska statsledningens önskningsar. Det har här sina bestämda fördelar att kunna delegera en del av dessa uppgifter till intresserade fackorganisationer. Detta hindrar icke, att opinionen här väntar på att få erfara, att något positivt uppnåtts.

Det är ovisst hur livlig vår kulturella kontakt med Öst- och Sydösteuropa under rysk dominans kan bli. De sista månadernas erfarenheter giva oss likväl anledning till en viss optimism. Vad Centraleuropa angår är hela problemet ställt på framtiden. Under kriget har två nordiska länder fått parallellorganisationer till vårt institut, nämligen »Det danske Selskab» och »Finlandia». Med en konsekvent och medveten kulturpolitisk nordism som gemensam grundval kunna vi hoppas att här inleda ett fruktbärande samarbete av alltmera permanent karaktär. Gent emot England och imperieländerna torde det väl knappast vara skäl att avvika från den redan inslagna linjen. Det är ett centralt svenskt intresse att utvidga kontakten, och av institutets styrelseberättelse för verksamheten fram till 30 juni framgår, att ett intimt samarbete inletts med den brittiska parallellorganisationen, »British Council». Vi ha också nyligen utsett en institutets egen representant i England.

Det måste ligga oss om hjärtat att återupptaga kontakten med Frankrike. Under ockupationstiden var den nästan rent kommer-

siell. Vi ha emellertid — det verkar som många glömt det — ett svenskt studenthem vid Parisuniversitetet, sedan många år förtjänstfullt lett av den framstående författaren och kännaren av Norden, Lucien Maury. Det finnes ett skriande behov av stipendier och donationer för att åter få igång detta för Sverige så befruktande kulturutbyte och vi skulle med glädje se återinrättandet av en svensk avdelning vid gymnasiet i Grenoble. Man bör betänka, att sedan 1800-talets mitt har vår kulturella kontakt med Frankrike oavbrutet retarderat, med reservation gjord för konstnärerna kring vårt vackra Maison Watteau i Paris. Här behövs verkligen krafttag för att få en strömkantring till stånd. Bara det förhållandet, att Parisuniversitetets svenska institutioner gjordes till en clearingcentral för romanska språkstudier, att de nationalekonomiska studierna där begåvades med rikare stipendiemedel från svenska banker och andra företag, skulle betyda oerhört mycket. Men kontakten behöver icke bliva ensidig. Socialt och kulturellt lika väl som ekonomiskt ha vi, trots vissa mindervärdeskänslor härvidlag, mycket att bjuda, och det skulle glädja oss, om det nyligen ingångna handelsavtalet kunde åtföljas av ett lika lovande kulturutbyte. Det är med tillfredsställelse vi se skaparen av Institutet i sin nya uppgift som svensk envoyé i Paris; vi kunna vara förvissade om, att han känner behoven och utvägarna.

Vi ha anledning att f. n. ställa ganska höga förväntningar på Sydamerika som exportland och arbetsfält för svenska pionjärer, d. v. s. skolade fackmän med något kapital. Det har ofta varnats för att spänna förväntningarna för högt; den autarkipolitik många av republikerna tvingats föra under kriget samt i viss mån den monopolistiska särställning, som USA under vår avspärrningstid kunnat skaffa sig på många marknader där, försvårar saken. Det måste emellertid betonas, att där återstår oerhört mycket att uträtta. Tyvärr ha vi många gånger haft känslan av, att detta ökade intresse icke motsvaras av ett liknande intresse för oss från de ledande ABC-staternas sida. Icke desto mindre böra vi med alla medel söka fördjupa de ömsesidiga relationerna. Det vore därför i högsta grad önskvärt, att samtliga grenar av vårt arbete där nere kunde effektivt befordras av ett till Buenos Aires förlagt iberio-amerikanskt institut. En början har gjorts genom skapandet av en pressattachébefattning i Buenos för Göteborgsinstitutets ledande man. Mexico och Mellanamerika äro såsom goda export-

länder även föremål för vårt intresse, och en svensk upplysningsbyrå har tillkommit i Mexico City.

Inför uppgifter av en helt annan karaktär står Institutet vis-à-vis USA. Vi ha att göra med en överlägsen handelspartner och samtidigt med en komplicerad kulturuppgift bland landets svenskar och svenskättlingar. Den kulturpolitiska målsättningen vill självklart icke gå ut på att fördröja en svenskättlingarnas ofrånkomliga inväxt i det amerikanska samhället — en process, som ingen makt i världen torde kunna förhindra. Men den vill och måste hålla det svenska arvet levande, vad detta innebär av nordisk livssyn och kulturpolitiska förpliktelser. Det har varit med odelad tillfredsställelse och stolthet vi sett de svenska pionjäernas ättlingar intaga allt fler ledande positioner i Staterna och den stora massan av utvandrare i andra och tredje generationen stiga från »unskilled labour» till besuttna farmare, affärsmän och specialister. Längre, alltför längre, ha de fått reda sig själva och i sitt behov av kontakt med det gamla landet varit hänvisade till egna, privata initiativ. Vi ha så fått en rad landskapsföreningar och på det konfessionella området Augustanasynodens mäktiga skapelse av år 1860, den officiella lutheranska kyrkoorganisationen på svensk grund med dess colleges, vid sidan av metodist- och baptistkyrkorna. Dess insats i kampen mot »avsvenskningen» i mellersta västerns och nordöststaternas svenskbygder kan ej över-skattas. Detsamma kan sägas om den icke obetydliga skaran svensk-amerikanska pressmän, som fört en hård och föga uppskattad, ojämn kamp för traditionerna hemifrån.

Så har äntligen statsmakterna fått upp ögonen för den oerhörda betydelsen av de egentliga svenskbygderna i den utpräglad nord-europeiska mellersta västern och börjat förstå vad de kunna betyda för svensk goodwill, om de kulturella förbindelserna skötas rätt. Det första steget togs, när efter förra kriget som förut nämnts Svenska Amerika Stiftelsen bildades liksom Svensk-Amerikanska nyhetsbyrån. Nyhetsbyråns verksamhet har under detta kriget varit av allra största betydelse för Sverige och den svensk-amerikanska pressen skulle icke kunnat existera utan dess nyhets-tjänst från hemlandet. Ett litet men dock steg har tagits i rätt riktning genom att begåva några av de största metropolerna där, såsom Minneapolis och Saint Paul med ständigt, rikssvensk konsulär representation. Men — vi behöva ständiga vandringsutställningar av svenska kvalitetsprodukter, vi behöva ett rikt och stort bildmaterial från Sverige, god svensk litteratur, studiecirklar,

resesekreterare och först och sist stipendier för studier i Sverige. Kort sagt, vi behöva för svenskbygderna inte bara ett generalkonsulat utan ett helt »kulturdepartement» i institutets regi och, det måste hårt poängteras, starkt rikssvenskt understöd (annonser och dyl.) åt de svensk-amerikanska pressorganen. Nu kanske någon invänder, att svensk-amerikanerna säkert inte skulle tycka om ostentativa, rikssvenska förmyndarlater. Det är naturligtvis meningen, att i varje fråga taga råd av samarbetande svenska kulturpersonligheter i USA och helt inrätta oss efter svensk-amerikanernas egna önskemål. Trots att Svenska Institutet så nyligen startat, har det redan hunnit upprätta ett par just för svensk-amerikaner avsedda upplysningsbyråer i svenskcentra och den under Svenska Turisttrafikförbundets överinseende stående turistbyrån i New York skall intensifiera sin verksamhet.

Kanske någon vill föreslå: varför inte låta nordbornas ättlingar i USA tillämpa nordismens principer och i effektivitetens intresse slå sig samman om kulturarbetet. Tyvärr måste då svaras, att det visserligen alltjämt förekommer ett samarbete, men att detta av skilda skäl (bl. a. så förvånansvärda som den djupa chismen mellan svenskt och norskt i USA i samband med unionskrisen Sverige—Norge 1905) stannat vid goda ansatser och en god portion självtillräcklighet. Ett berömvärt initiativ har dock Svensk-Amerikanska Nyhetsbyrån tagit genom att under kriget även utgiva en norsk bulletin för den norsk-amerikanska pressen, vilken bulletin även effektivt bemött den antisvenska kampanjen från visst norsk-amerikanskt håll i kritiska frågor under kriget.

För alla dessa kulturuppgifter, som naturligtvis måste handhas med största varsamhet och inlevelse, måste ett fördjupat samarbete med de amerikanska myndigheterna inledas. På så sätt skulle vi genom Institutets länkar över det stora landet på några decennier skapa något för Sverige varaktigt positivt, en säkerhetsgaranti, förankrad i den svensk-amerikanska allmänna opinionen.

Låt oss emellertid i vårt utlandsarbete icke förfalla till exklusivitet och byråkrati. Det är lätt att sätta en stor organisation på benen, att katalogisera och överorganisera. Det är svårare att göra ett organ både mångsidigt, effektivt och smidigt. Direktören för Institutet framhåller också, att det essentiella är och förblir att det nya centralorganet arbetar effektivt, snabbt och smidigt och att det ej utöver de beståendes ram skapas permanenta organ,

som ej nödvändigtvis behövas. Vi få inte vara självtillräckliga, det kan stöta bort många begeistrade medarbetare. Det borde därför övervägas ett sätt att låta ledande utlandssvenskar intimt taga del av Institutets arbete i egenskap av medlemmar och representanter för sitt lands svenska intressen. Detta sker ju redan, men bara partiellt, i Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet. Många ha naturligtvis sin glädje i en vasatrissa och en konsulstitel, men vi taga säkert icke miste, om de i grund och botten skulle intressera sig ännu mer för att deltaga i det svenska utlandsarbetets utformning för just deras eget domicilland. Ett antal specialdelegater från varje land och för varje huvudgren av verksamheten skulle säkert vara på sin plats. Det är f. ö. alldeles uppenbart, att en person, som i större delen av sitt liv vistas i ett främmande land, får en betydligt djupare insikt om svenskhetens behov där än en aldrig så nitisk eller skicklig karriär-diplomat, som något kort år handhar ett konsulats pappersmaskineri eller sköter representationen i ett större centrum. Just för att nå fördjupad insikt och hålla lekmannaintresset levande är en sådan rådgivande utlandskrets praktiskt erforderlig.

Men — lika betydelsefullt som det är att grunda ett svenskt filialföretag eller ett utlandslektorat eller öppna en utställning, lika viktigt är det, att kontakten med de stora svenska intressesområdena och den levande svenska organisation, som utlandssvenskhetens diaspora bör vara, ständigt hålles uppe genom talrika svenska representanter, som ha ett mål i sikte: för Sverige. Vare sig resans mål är kulturellt eller kommersiellt, varje svensk, som reser ut, bör känna sig som representant för det folk, som med alla sina intressesorganisationer står bakom Institutet, han bör ge utlandet intryck av saklighet, kvalitet och effektivitet.

Som en avslutning på denna uppsats må lämnas några uppgifter om det svenska upplysningsarbetet i Förenta Staterna under kriget. Dess omfattning torde nämligen vara mindre känd för den stora allmänheten.

Den viktigaste av de med Institutet samarbetande institutionerna för den dagsaktuella, fortlöpande informationsverksamheten är den Svensk-Amerikanska Nyhetsbyrån, American-Swedish News Exchange, som snart 25 år utövat sin viktiga verksamhet

så gott som hela tiden under den framstående svenskfödda, amerikanske journalisten Naboth Hedins ledning. Första världskriget ställde ökade krav på svensk utlandspropaganda. Då skapades bl. a. Svensk-Amerikanska Nyhetsbyrån och Sverige-Amerika-stiftelsen. Av Svenska Institutets budget — förra året beviljade statsmakterna ett anslag på c:a 400,000 kr. och tills dato har c:a 300,000 kr. erhållits från Institutets privata medlemmar — upptager bidraget till Nyhetsbyrån en så betydande summa som 223,000 kr. Tidigare har byrån erhållit bidraget såsom direkt statsanslag. Därutöver har den sedan 1941 fått ett verksamt stöd av den s. k. Industrifonden, vars medel nu emellertid äro uttömda.

Syftet med nyhetsbyråns verksamhet har varit dels att leverera nyhetsbulletiner, de s. k. releaserna, en engelskspråkig, en svenskspråkig, en norskspråkig, en ekonomisk bulletin på engelska, dels att lämna specialinformationer och -bulletiner om viktigare händelser och gestalter i svensk politik och svenskt kulturliv. Vidare att distribuera tryckt informationsmaterial om svensk politik och svensk ekonomi, även rikssvenska böcker, tidningar och tidskrifter, och likaså besvara förfrågningar, granska artiklar, anordna intervjuer o. s. v. Byrån har även en viktig bildtjänst, skriver artiklar för *American-Swedish Monthly*, är specialkorrespondent till *T. T.* o. s. v.

Nyhetsbyråns viktigaste instrument för upplysning är releaserna. Den engelska, vilken hitintills bekostats av Industrifonden — *Swedish Industries Fund* — distribuerades 1944 i c:a 10,000 ex. med ett nummer i veckan. Den tillställs institutioner och myndigheter, som ha intresse och behov av Sverigenytt, alla tidningar och betydande publikationer, större bibliotek, en rad professorer och lärare, arméns bildningsverksamhet samt ett stort antal privatpersoner, som intressera sig för Sverige eller rekvirerat bulletinen. Det är nu meningen, att en mindre prenumerationsavgift skall införas för privata abonnenter i samband med adressatlistans revidering. Vi ha dagligen sett bevis i de amerikanska tidningarnas ledare på att den engelska releasen verkligen läses och utnyttjas på redaktionerna, även i form av direktcitat. Icke sällan påträffar man ledarnotiser och smärre artiklar, som helt äro hämtade från den, antingen det gäller uttalanden av ledande svenskar eller beskrivning av den svenska krisanpassningen, hjälpverksamheten eller efterkrigsplaneringen. Bulletinen, som har ett stadgat anseende för saklighet och ett betydande nyhetsvärde, har just därför att den saknat en accentuerad propagandakaraktär, väl